

MRF 2022.294

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 14. november 2022, j.nr. 21/11243

Stadfæstet dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at ændre tilstanden i 2.400 m² af en beskyttet mose med et samlet areal på 7.500 m² med henblik på boligbyggeri i henhold til lokalplan fra 2007 under hensyn til bygherres berettigede forventning under hensyn til, at mosen var opstået efter lokalplanens vedtagelse, og da mosens tilstand var moderat. Dissens.

Sagen vedrørte et område af det tidligere fabriksanlæg for virksomheden Lysbro vest for Silkeborg Langsø. I 2007 vedtog Silkeborg Kommune lokalplan 12-002, der gav mulighed for at omdanne området til boliger. Da lokalplanen blev vedtaget, var der ikke registreret beskyttet natur inden for det areal, hvor der i lokalplanen var udlagt byggefelter. Anlægsarbejdet med byggemodning blev igangsat, men blev pga. bygherrens konkurs indstillet i 2010. Silkeborg Kommune meddelte i 2012 principiel byggetilladelse til at realisere lokalplanen, men projektet blev ikke igangsat. I forbindelse med besigtigelse i 2017 konstaterede Silkeborg Kommune, at et areal på 7.500 m² inden for lokalplanområdet fremstod meget vældpåvirket og havde udbredt mosevegetation, ligesom vældvand nogle steder løb på overfladen, hvorfor arealet blev registreret som beskyttet mose omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Med et omfang på 600 m² henholdsvis 1.800 m² var to af lokalplanens byggefelter udlagt inden for arealer, der var registreret som mose. Bygherren ansøgte i maj 2021 om dispensation fra § 3 for de to byggefelter, der var beliggende i beskyttet mose. Kommunen meddelte i september 2021 dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 til, at 2.400 m² af det registrerede moseareal, så der kunne opføres boliger i overensstemmelse med lokalplanen. Kommunen lagde i afgørelsen vægt på, at mosen som følge af de gunstige hydrauliske forhold var opstået inden

for en kort årrække, efter lokalplanen var vedtaget, at bygherre havde en berettiget forventning, at tilstanden i den del af mosen, der var omfattet af dispensationen, var moderat, og at der var fastsat vilkår for dispensation fra § 3, som sikrede opretholdelse af den resterende del af mosen. Afgørelsen blev påklaget af Dansk Ornitologisk Forening. Miljø- og Fødevarerklagenævnet lagde til grund, at en lokalplan, hvis realisering forudsætter indgreb i en beskyttet naturtype ikke kan realiseres, uden dispensation fra § 3, men at omstændighederne ved etablering af § 3-området og planlægningen for området kan tillægges vægt ved bedømmelse af, om der kan dispenseres, idet nævnet henviste til bl.a. NKO 241. Herefter fandt et flertal (4 mod 2), at der kunne dispenseres, idet flertallet lagde vægt på, at den § 3-beskyttede mose havde indfundet sig efter lokalplanens vedtagelse og byggemodningens påbegyndelse, at der uanset de forløbne 10 år fortsat forelå en berettiget forventning om at kunne realisere lokalplanen, og at tilstanden af det omfattede moseareal var vurderet moderat og i øvrigt havde en forholdsvis beskeden størrelse. Derimod fandt mindretallet, at der på baggrund af det lange tidsrum mellem lokalplanens vedtagelse og ansøgningen om dispensation ikke forelå en berettiget forventning. På den baggrund stadfæstede Miljø- og Fødevarerklagenævnet den meddelte dispensation for at foretage ændring af tilstanden for mosearealet.

Kommentar: Afgørelsen er på linje med tidligere praksis, hvor bl.a. kan nævnes MAD 2014.131 Nmk, hvor § 3-sø var opstået under i forbindelse med et ikke-afsluttet byggeri, der var gået konkurs, og hvor der blev meddelt dispensation. Se hertil Pagh: TjM 2015.96.

Stadfæstelse af dispensation til opførelse af bebyggelse i beskyttet mose i Silkeborg Kommune

21/11243

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, jf. § 65, stk. 2, jf. § 78, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæster Silkeborg Kommunes afgørelse af 2. september 2021 om dispensation til inddragelse af ca. 2.400 m² beskyttet mose til to byggefelter på [matr.nr.1], beliggende [adresse1].

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, har behandlet sagen i den læge, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er den 30. september 2021 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af Dansk Ornitologisk Forening.

Klager har navnlig anført, at

- dispensationen er i strid med naturbeskyttelsesloven, idet en rydning af det aktuelle moseområde vil være skadelig for naturen og fuglelivet, og
- projektet ikke har en sådan væsentlig samfundsmæssig betydning, der kan begrunde en dispensation.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen og området

De omhandlede byggefelter er beliggende på [matr.nr.1]r i den vestlige del af Silkeborg by i Silkeborg Kommune. Matriklen udgør ca. 3 ha og er afgrænset af [vejnavn1] mod vest og [vejnavn2] mod øst/sydøst. Den sydøstlige del af matriklen nærmest [vejnavn2] omkranser

flere mindre matrikler med boliger. Der er adgang til boligerne via [vejnavn3], der dækker ca. 4.000 m² og indgår som en del af [matr.nr.1]. Derudover ligger der matrikler med boliger umiddelbart nord og øst for matriklen.

Byggefelterne består af henholdsvis felt "X", der ligger i den vestlige del af matriklen og udgør ca. 1.300 m², samt felt "Y" der dækker ca. 2.700 m² og ligger i matriklens østlige del.[4] Mindstefstanden mellem byggefelterne er ca. 75 m. Byggefelterne indgår som en del af matriklens nordlige del, der i betydelig grad fremstår tilvokset i træer og med terrænfald mod sydøst.

Det fremgår af Danmarks Miljøportal,[5] at ca. 7.500 m² af den centrale del af matriklen er registreret som beskyttet mose. Heraf ligger ca. 600 m² inden for byggefelt "X" og ca. 1.800 m² inden for byggefelt "Y". Der er mellem byggefelterne og i forbindelse med moseregistreringen i den laveste del af området registreret en sø på ca. 1.400 m². Silkeborg Langsø ligger adskilt af [vejnavn2] mindre end 50 m øst for [matr.nr.1].

De omhandlede byggefelter er omfattet af lokalplan nr. 12-002, delområde II, der blev endeligt vedtaget af Silkeborg Kommune den 24. september 2007.[6] Lokalplanen omfatter et område på ca. 41.000 m² beliggende ved [vejnavn2] og [vejnavn1] (s. 2), der tidligere har rummet det gamle [ejendom1]. Lokalplanen deler området op i tre områder: "delområde I - grønt område", "delområde II - punkthusene" og "delområde III - rækkehusene".

Lokalplanen har til formål at sikre (s. 5), at erhvervsområdet omdannes til et attraktivt boligområde, at der opføres en harmonisk bebyggelse med gode indbyrdes sammenhænge og med høje arkitektoniske og landskabelige kvaliteter, og at bebyggelsen i området placeres, så områdets natur- og herlighedsværdi styrkes og naturbeskyttelsesinteresserne i området respekteres.

For så vidt angår "delområde I" fremgår det af lokalplanen (s. 5), at der ikke må opføres bebyggelse, idet en del af området er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det fremgår bl.a. om "delområde II" (s. 9), at der på byggefelt "X" kan opføres bebyggelse i maksimalt fire etager i 14 m højde inklusiv kælder, og at der på byggefelt "Y" kan opføres bebyggelse i 17 m højde i maksimalt fem etager inklusiv kælder.

Nærmeste Natura 2000-område er nr. 57 Silkeborgskovene (Habitatområde H181), der ligger ca. 800 m øst for byggefelterne.

2.2 Den påklagede afgørelse

Silkeborg Kommune har den 2. september 2021 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3, jf. § 65, stk. 2 meddelt dispensation til inddragelse af ca. 2.400 m² beskyttet mose til udnyttelse af to byggefelter på [matr.nr.1].

Dispensationen er meddelt på vilkår om, at der ikke må ske påvirkning af § 3-beskyttet natur uden for byggefelterne (hverken under eller efter anlægsfasen), at håndtering af overfladevand skal udføres uden, at der sker påvirkning af § 3-beskyttet natur, og at der ikke må ske permanent grundvandssænkning, der kan påvirke § 3-beskyttede arealer. Det fremgår samtidig, at realiseringen af projektet afhænger af, hvorvidt Silkeborg Kommune kan godkende ansøgers undersøgelser og løsninger.

Silkeborg Kommune har den 31. maj 2021 modtaget en ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til inddragelse af to byggefelter med 2.400 m² beskyttet mose på [matr.nr.1]. Det fremgår bl.a. af ansøgningsmaterialet, at de konkrete byggefelter har udviklet sig til mose efter en byggemodning i 2010, og at felterne ikke var omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 ved lokalplanens vedtagelse i 2007. Som følge heraf er det ansøgers opfattelse, at der foreligger en berettiget forventning om, at lokalplanen kan realiseres, og at byggefelterne kan udnyttes.

Herudover fremgår det bl.a., at anlægsarbejdet blev indstillet i 2010 som følge af bygherrens konkurs, hvorved byggeriet på de konkrete byggefelter ikke blev realiseret. Det er ansøgers opfattelse, at en dispensation til projektet vil være i overensstemmelse med nævnets praksis i tidligere sager, hvor § 3-beskyttet natur er opstået tilfældigt efter en periode med stilstand efter menneskelig aktivitet.[Z]

Det fremgår endvidere af sagens oplysninger, at [matr.nr.1] er ejet af et konkursbo, der administreres af et advokatfirma.

Silkeborg Kommune har lagt til grund for afgørelsen, at det aktuelle område (8.700 m²) inklusiv byggefelter på den nordlige del af [matr.nr.1] er henholdsvis § 3-beskyttet mose og sø. Kommunen har den 18. maj 2017 foretaget besigtigelse af mosearealet, der fremstod "meget vældpåvirket" og med udbredt mosevegetation. Der stod flere steder blankt vand, ligesom vældvandet nogle steder løb på overfladen. En mindre del af arealet (det vældpåvirkede område) bar præg af forstyrrelser fra et tidligere byggeri, og der var sporadisk forekomst af rester efter betonbygværker, grøfter mv.

Der blev i forbindelse med besigtigelsen registeret følgende arter: krybende baldrian, bredbladet dunhammer, lodden dueurt, engkabbeleje, skovkogleaks, krybhvene, smalbladet mangeløv, almindelig mjødukt, engnellikerod, stor nælde, kærpadderok, gråpil, lav ranunkel, glanskapslet siv, lysesiv, vandskræppe, burresnerre, kærstar, akselblomstret star, vandkarse, tagrør, tykbladet ærenpris, rødæl, krybende læbløs, vorterod, alm. hæg, hestehov og sphagnum sp. Desuden blev der konstateret butsnudet frø på arealet.

Silkeborg Kommune har den 8. januar 2018 foretaget endnu en besigtigelse af mosearealet med henblik på en præcis afgrænsning. Arealet fremstod ifølge besigtigelsen "meget vådt" og vældpåvirket, og der var udbredte områder med blankt vand og flere steder med rindende vand. Området var bevokset med elletræer og mosevegetation og fremstod forstyrret af tidligere jordarbejder. Der var nærmest [vejnavn3] rester af fundamenter fra gamle betonmure, som var overgroet af elletræer.

Ifølge Silkeborg Kommune er mosearealet i kommunens naturkvalitetsplan 2017 - 2018 er målsat "3", hvilket ifølge kommunen betyder, at mindre indgreb i naturen i særlige tilfælde kan godkendes efter en konkret vurdering. Dog alene i tilfælde, hvor indgrebet vil understøtte "helhed og diversitet."

Silkeborg Kommune har den 11. august 2021 behandlet sagen på et møde i kommunens Klima- og Miljøudvalg, hvor det blev besluttet, at der skulle meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til projektet. Kommunen har lagt vægt på, at områderne inden for byggefelt "X" og "Y" ikke indeholdt beskyttet natur ved lokalplanens vedtagelse, og at mosens inden for en kort årrække har bredt sig til disse områder. Dette er bl.a. sket som følge af gunstige hydrauliske forhold, samt byggefelternes nære beliggenhed til sø og mose.

Samtidig er det Silkeborg Kommunes vurdering, at der som følge af den vedtagne lokalplan i 2007 kan foreligge en berettiget forventning om, at der kan bygges på dele af byggefelterne. Desuden blev der den 19. april 2012 meddelt en principiel byggetilladelse til et lignende projekt på de to byggefelter.

Silkeborg Kommune har vurderet, at der er tale om en del af et beskyttet naturområde, som samlet set har et naturindhold der er højere, end i de tilfælde, hvor klagenævnet har meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.[8] Det berørte område er dog den del af mosen, som har den ringeste naturværdi, hvorfor det er kommunens vurdering, at naturindholdet i byggefelterne vil være moderat.

Endvidere er det Silkeborg Kommunes vurdering, at projektet ikke vil medføre påvirkning af Natura 2000-område nr. 57 Silkeborgskovene, der ligger ca. 800 m fra de konkrete byggefelter. Kommunen har vurderet, at der i området kan være forekomst af bilag IV-arterne stor vandsalamander, spidssnudet frø og arter af flagermus.

I forhold til stor vandsalamander har Silkeborg Kommune henvist til, at arten hovedsageligt findes i næringsfattige og solbeskinnede vandhuller uden fisk. Vandhullets størrelse er ikke afgørende, men vandhullets dybde og især brinkernes hældning kan have betydning, idet stor vandsalamander er afhængig af lunkent vand. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil medføre påvirkning af stor vandsalamander.

For så vidt angår spidssnudet frø har Silkeborg Kommune henvist til, at arten yngler i flere typer af vådområder bl.a. mindre vandhuller og på bredden af større søer. Kommunen har vurderet, at det ansøgte ikke vil medføre påvirkning af spidssnudet frø.

Endeligt har Silkeborg Kommune henvist til, at der over hele kommunen er forekomst af flere arter af flagermus, som bl.a. flyver langs ledelinjer af vand og yngler i gamle træer og huse. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil medføre påvirkning af flagermus.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at dispensationen er i strid med naturbeskyttelsesloven, idet en rydning af moseområdet vil være skadelig for naturen og fuglelivet, og projektet ikke har en sådan væsentlig samfundsmæssig betydning, der kan begrunde en dispensation.

Det er herudover klagers opfattelse, at afgørelsen ikke er i overensstemmelse med kommuneplanen for 2020, der viser, at de to aktuelle byggefelter har værdifuld natur kortlagt under kategorien "naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser." Byggefelterne ligger således i en § 3-beskyttet naturtype, der bl.a. består af fugtig ellesump med yngre og ældre rødæl, birk og tjørn mv. Desuden er der forekomst af flere væld, der ligger i forbindelse med en sø i det skovområde, som byggefelterne er en del af.

Klager har henvist til, at skoven bl.a. er bevokset med gamle bøgetræer med mange redehuller. Derudover har flere elletræer nået en sådan størrelse, at de er blevet vigtige fødekilder og mulige redetræer. Klager har påpeget, at projektet vil resultere i rydning af værdifuld skov og sumpnatur, og at f.eks. nedramning af spuns vil medføre en negativ påvirkning af søen og hele skovområdet.

Videre har klager bemærket, at de udvalgte byggefelter er værdifuld natur efter naturbeskyttelseslovens § 3, der i sammenhæng med resten af skovområdet og skovene ved Silkeborg Langsø understøtter et rigt fugleliv. Klager har i det konkrete område bl.a. registreret stor flagspætte, spætmejse, sumpmejse, korttået træløber, grønsisken, kernebidder m.fl. Samtlige arter er sandsynlige ynglefugle, som anvender skoven og naturen omkring [vejnavn3].

Endeligt har klager fremført en række betragtninger om, at myndighederne ikke bør meddele dispensationer til "byspredning" i naturområder, og at dispensationen er et eksempel på, at der bliver inddraget "bidder" af naturområder til bebyggelse.

2.4 Silkeborg Kommunes bemærkninger til klagen

Silkeborg Kommune har den 3. februar 2022 bemærket, at kommunen den 2. februar 2022 har foretaget en fornyet besigtigelse af byggefelterne, hvorunder det blev konstateret, at træbevoksningen i det vestlige byggefelt bestod af elletræer med en diameter på op til 10 cm. Desuden var der forekomst af et mindre vandløb eller grøft med forløb gennem arealet.

For så vidt angår træbevoksningen i det østlige byggefelt har Silkeborg Kommune bemærket, at arealet overvejende fremstod med rød-el med en diameter op til 15 cm. I det nordvestlige hjørne var der enkelte rød-el med en diameter op til 40 cm. Herudover løb der en del vand på overfladen, som vældede op fra jorden.

Silkeborg Kommune har den 17. marts 2022 supplerende bemærket, at kommunen stiller sig undrende over et billede i klagen, der skulle være optaget inden for byggefelt "X", idet kommunen ved besigtigelsen alene fandt elletræer med en diameter op til 10 cm.

2.5 Ansøgers bemærkninger til klagen

Ansøger har den 17. december 2021 bemærket, at udpegnen af "Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser" i kommuneplanen sker automatisk og omfatter samtlige af Silkeborg Kommunes Natura 2000- og § 3-områder. Byggefelternes relativt nye § 3-registrering medfører således, at de også indgår i kommuneplanen som "Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser." Der foreligger således ikke en konkret vurdering af naturindholdet bag udpegnen, ligesom byggefelterne er udpeget som boligområder.

Videre har ansøger bemærket, at klager ikke har begrundet, hvorfor en anvendelse af spuns vil medføre en negativ påvirkning af den nærliggende sø. Ifølge ansøger er anvendelse af spuns ikke en del af dispensationens vilkår, men har været en del af dialogen med Silkeborg Kommune. Dette for at afværge en eventuel negativ påvirkning af vandstanden i søen. Yderligere har ansøger henvist til, at dispensationen er meddelt på vilkår om, at der ikke må ske påvirkning af de omkringliggende § 3-beskyttede områder.

Ansøger har påpeget, at dispensationen ikke er ansøgt eller meddelt med en begrundelse om "væsentlig samfundsmæssig betydning." Dispensationen er derimod begrundet ved, at den § 3-beskyttede natur er opstået tilfældigt som følge af menneskelig påvirkning, at der foreligger en berettiget forventning om realisering af lokalplanen, og at naturværdien i byggefelterne er

ringe eller moderat. Dette er efter ansøgers opfattelse i overensstemmelse med klagenævnets praksis i lignende sager, hvor nævnet har stadfæstet dispensationer fra naturbeskyttelseslovens § 3.[9]

Herudover har ansøger bemærket, at klagers oplysninger er faktisk forkerte. Ifølge ansøger har klager således anført, at der er flere værdifulde elementer i skoven i form af f.eks. gamle bøge- og egetræer. Det fremgår dog ikke af klagen, at disse gamle træer ikke forekommer i de konkrete byggefelter, men alene i den gamle skov på den centrale del af arealet. De viste billeder i klagens bilag a, b og d er således optaget uden for de to byggefelter i et område, der ikke vil blive berørt af projektet.

Desuden har ansøger påpeget, at klagen hovedsageligt vedrører naturtilstanden uden for byggefelterne. Det fremgår således bl.a. af luftfotogennemgangen i ansøgningen, at de to byggefelter er ryddet for opvækst i 2010, hvorfor der ikke kan stå gamle bøge- og egetræer i disse. Derudover viser billedmaterialet i klagens bilag c en grøft, der blev gravet i forbindelse med byggemodningen i årene 2008 – 2010. Grøften fremgår af luftfotos fra 2009. Desuden viser fotoet, at byggefelterne fremstår med yngre "stangskov" med ringe naturværdi. Endeligt har ansøger bemærket, at der alene er forekomst af yngletræer i den centrale del af skoven uden for byggefelterne, og at dette område ikke berøres af projektet.

Ansøger har den 17. marts 2022 supplerende bemærket, at der har været foretaget omfattende rydning, terrænreguleringer og grøftning på de to byggefelter "X" og "Y" i forbindelse med anlægsarbejder umiddelbart efter lokalplanens vedtagelse. Byggemodningen blev dog afbrudt i 2010, hvor den tidligere bygherre stoppede arbejdet.

Ifølge ansøger har byggemodningen medført, at områdets generelle høje grundvandsstand er kommet til udtryk, hvilket har bidraget til udviklingen af beskyttet mose. Samtidig har Silkeborg Kommune forud for lokalplanens vedtagelse konstateret, at der ikke var forekomst af § 3-beskyttet natur i byggefelterne. Ansøger har påpeget, at hvis områdets generelle hydrologi og nærhed til sø og mose alene har været forudsætningerne for, at byggefelterne har udviklet sig til beskyttet mose, så burde arealerne have været beskyttet mose længe før vedtagelsen af lokalplanen.

Det er ansøgers opfattelse, at naturtilstanden i de to byggefelter er moderat til ringe, herunder tydeligt præget af menneskelig aktivitet. Ansøger har samtidig henvist til en afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet,[10] der efter klagers opfattelse er sammenlignelig med denne sag. Desuden viser luftfotos fra årene 2004, 2008, 2009 og 2010, at de to byggefelter fremstår kraftigt påvirkede af forberedende anlægsaktiviteter. Dette har ændret arealernes hydrologi og terræn, hvilket har været stærkt medvirkende til den nuværende tilstand.

Videre har ansøger henvist til, at de aktuelle byggefelter blev besigtiget af Silkeborg Kommune i 2017, hvor kommunen vurderede, at naturtilstanden var moderat. Ansøger har foretaget besigtigelse af arealerne i 2019, og er overvejende enig med Silkeborg Kommune i, at arealerne er forstyrrede, og at byggefelt "Y" har moderat naturtilstand. Byggefelt "X" fremstår dog med en meget artsfattig botanik domineret af yngre rødell og præget af grøfter, hvorfor naturtilstanden vurderes som ringe. Naturtilstanden kan efter ansøgers opfattelse sidestilles med den nævnte afgørelse, hvor nævnet stadfæstede en dispensation til indgreb i en sø med beskeden naturværdi.

Endeligt har ansøger henvist til, at Danmarks Naturfredningsforening har gennemført to besigtigelser af området før klagefristens udløb. Herefter indrykkede foreningen den 6. oktober 2021 en artikel i en lokalavis. Ifølge ansøger var artiklen udfærdiget som en forklaring

til de borgere, der ikke kunne forstå, at dispensation ikke blev påklaget. Danmarks Naturfredningsforenings undersøgelser konkluderede bl.a., at der ikke var grundlag for at påklage dispensationen, og at byggefelterne var vokset ud af § 3-beskyttelsen.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har Miljø- og Fødevarerklagenævnets medlemmer deltaget: Thomas Steensen (formand), fhv. landsdommer Eva Staal og de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Else Marie Larsen og Jens Vibjerg.

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af moser og lignende, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt i stk. 1, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation fra forbuddet i § 3.

Det følger af bemærkningerne,[11] til naturbeskyttelsesloven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

En særlig omstændighed, der kan begrunde dispensation, kan ifølge lovbemærkningerne f.eks. være, at der er tale om natur uden særlig fredningsmæssig interesse, eller at et ansøgt indgreb har en naturforbedrende funktion.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis er i overensstemmelse med lovbemærkningerne restriktiv.

Det følger af Miljøstyrelsens "vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper"[12] om forholdet til planloven/lokalplaner, at en vedtaget lokalplan, der forudsætter indgreb i et beskyttet område, ikke vil kunne realiseres, med mindre der meddeles dispensation dertil fra bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven, og at der i hvert enkelt tilfælde – også for lokalplanlagte projekter – skal foretages en konkret vurdering efter § 3.

Det følger endvidere af nævnets praksis, at omstændighederne omkring beskyttelsens opnåelse og planlægningen for området imidlertid kan tillægges vægt ved afgørelsen af konkrete sager om dispensation fra beskyttelsesbestemmelserne, jf. NKO 178 og NKO 241.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger i sagen indledningsvis til grund som ubestridt, at de to omhandlede byggefelter på [matr.nr.1] benævnt "X" og "Y" er beskyttet mose.

Et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnet finder efter en samlet afvejning, at der er tale om et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til opførelse af den ansøgte bebyggelse inden for de to byggefelter. Flertallet har herved lagt vægt på, at en dispensation er inden for rammerne af nævnets praksis for lokalplanlagte naturområder, hvor den beskyttede natur har indfundet sig tilfældigt/utilsigtet senere. Endvidere har flertallet lagt vægt på, at der uanset den forløbne periode på ca. 10 år, stadig foreligger en berettiget forventning til udnyttelse af arealerne, at naturtilstanden inden for byggefelterne er moderat, og at arealerne har en forholdsvis beskeden størrelse. Endeligt har flertallet lagt vægt på arealernes særlige forhistorie som fabriksareal, og at der var påbegyndt byggemodning, ligesom der i dispensationen er fastsat vilkår om, at der ikke må ske påvirkning af de omkringliggende § 3-beskyttede arealer.

Et mindretal (Eva Staal og Pelle Andersen-Harild) finder, at der ikke er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation. Mindretallet har herunder lagt vægt på, at der som følge af det lange tidsrum fra lokalplanens vedtagelse i 2007 og den meddelte byggetilladelse ikke foreligger en berettiget forventning om realisering af projektet.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Silkeborg Kommunes afgørelse af 2. september 2021 om dispensation til inddragelse af ca. 2.400 m² beskyttet mose til to byggefelter på [matr.nr.1], beliggende [adresse1].

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, som ændret ved lov nr. 900 af 21. juni 2022 om ændring af museumsloven, lov om miljø- og Fødevareklagenævnet og forskellige andre love.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Arealstørrelserne er opmålt ud fra kortmaterialet i Silkeborg Kommunes afgørelse.

[5] Arealinfo, <https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution> (<https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>)

[6] Link til plandata:

https://dokument.plandata.dk/20_1023378_APPROVED_1220596881068.pdf (https://dokument.plandata.dk/20_1023378_APPROVED_1220596881068.pdf)

[7] NMK-510-00721 og NMK-510-00867.

[8] Silkeborg Kommune har i afgørelsen bl.a. henvist til NMK-510-00721 og NMK-510-00867.

[9] NMK-510-00721 og NMK-510-00867.

[10] NMK-510-00867.

[11] Lovforslag nr. 70 fremsat den 24. oktober 1991, afsnit 7.

[12] Miljøstyrelsens vejledning nr. 40, december 2019 om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper afsnit 5.6.2.

Sag:

21/11243

Dato:

14. november 2022.

Emner:

NBL - beskyttede ...

Highlight:

 Vis/skjul highlight

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævneshus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)